

Тема:

**Відбулося
засідання РАУ
в онлайн-форматі**

с. 3

**Статистика
щодо порушень
прав адвокатів
у 2020 році**

с. 10

**Дайджест
діяльності
комітетів
та секцій НААУ**

с. 17

**Історія
адвокатури.
Адвокати —
міські голови:
на службі місту
і громаді**

с. 94

АДВОКАТИ — РЕКТОРИ, ДЕКАНИ І ВИКЛАДАЧІ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (ДО 100-РІЧЧЯ ЗАСНУВАННЯ УВУ)

Ірина Василик, доцент, керівник Центру досліджень адвокатури
і права, проректор Вищої школи адвокатури, к. істор. н.

Галина Басара-Тилишак, Інститут історії України НАН України, к. істор. н.

100 років тому — 17 січня 1921 року — у Відні було відкрито перший навчальний заклад українців в еміграції — **Український вільний університет (УВУ)**. УВУ мав високопрофесійний викладацький склад, до якого увійшли також і визначні адвокати.

Серед засновників університету та ректорів — адвокат **Станіслав Дністрянський**. Він став першим деканом факультету права і політичних наук. Після закінчення літнього семестру 1921 року Станіслав Дністрянський та перший ректор УВУ Олександр Колесса провели переговори у Празі з президентом Чехословаччини Томашем Масариком та прем'єр-міністром Едвардом Бенешем щодо переведення навчального закладу з Відня до Праги, де в еміграції перебувало значно більше української молоді. Переговори завершилися успішно — і восени 1921 року УВУ продовжив діяльність у Празі. На урочистому відкритті університету 23 жовтня 1921 року був присутній президент Чехословаччини Т. Масарик, а УВУ отримав матеріальну допомогу від чехословацького уряду. У 1921 — 1922 навчальному році доктора права Станіслава Дністрянського обрали ректором УВУ, а в 1922 — 1923 навчальному році — проректором.

На час відкриття у 1921 році УВУ складався з двох факультетів: філософського та факультету права і суспільних наук. У структурі філософського факультету було два відділи — історико-філологічний, куди увійшли науки історичні, філологічні та філософські, та природописно-математичний, на якому викладалися фізика, хімія та географія. Факультет права і суспільних наук на 1921 рік мав 8 відділів: теорія права, історія права, цивільне право, кримінальне право, державне право,

Дня 17. січня ц. р. о год. 3-й попол. в салі: Ingenieur- und Architekten-Verein-у I., Eschenbachgasse 9, II пов.

ВІДБУДЕТЬСЯ

СВЯТОЧНЕ ВІДЧИНЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ У ВІДНІ.

П Р О Г Р А М А:

1. **Промова** голови Українського Вільного Університету проф. д-ра Ол. Колесси.
2. **Привітання:**
 - а) голови Союзу Українських Журналістів і Письменників д-ра В. Кушніра.
 - б) представника „Січ”.
 - в) інших організацій.
3. **Виклади:**
 - а) презид. сенат. С. П. Шелухин: Право, етика, релігія, справедливість.
 - б) проф. д-р. Ст. Рудницький: Україна, як географічна одиниця.

На ці святочні збори маємо честь запросити Вас, Вп. П.

За Ряду Українського Вільного Університету:

Проф. д-р. Ол. Колесса, проф. д-р. Ст. Дністрянський,
проф. Ів. Ганицький, проф. д-р. В. Старосольський.

За Союзу Українських Журналістів і Письменників:

Д-р. Вол. Кушнір, О. Олесь.

Початок точно о год. 3-й пополудни, кінець — не пізніше
5½ год. пополудни.

адміністративне право, міжнародне право й економічні науки.

Більшість доцентів та професорів УВУ в міжвоєнний період представлена активними учасниками Української революції 1917 — 1921 років. На факультеті права і суспільних наук викладали як уже знані

учені-правознавці, так і юристи-практики. Викладачами правничих дисциплін в УВУ у різні роки були професори: Станіслав Дністрянський, Сергій Шелухин, Михайло Лозинський, Отто Ейхельман, Іван Ганицький, Кость Лоський, Ростислав Лашенко, Олександр Гайманівський, Олександр Одарченко.

У викладацькому складі УВУ працювали також адвокати: Опанас Андрієвський (у 1924 — 1937 роках — професор цивільного права, декан правничого факультету), Володимир Старосольський (у 1921 — 1927 роках — професор, викладач курсу державного права), Дмитро Коропатницький (у 1921 році — професор, викладач курсу кримінального і адміністративного права), Андрій Яковлів (надзвичайний професор, ректор УВУ у 1930 і 1944 роках).

Опанас Андрієвський (1878 — 1955) — адвокат, політик і державний діяч, учений-правник, уродженець Уманщини на Київщині. Правничу освіту здобув у Демидівському ліцеї у м. Ярославлі (сучасна Російська Федерація). Вів адвокатську практику у Києві, був мировим суддею. У 1917 році включився у політичне життя — був членом Української партії соціалістів-самостійників, Українського Національного Союзу, учасником повстання проти гетьмана Павла Скоропадського. З 14 листопада 1918 року — член Директорії Української Народної Республіки.

Однак у квітні 1919 року підтримав антидержавний заклот отамана В. Оскілка. Після придушення заколоту у травні 1919 року вийшов із складу Директорії та емігрував до Чехословаччини. У «Програмі викладів Українського університету в Празі в літнім півроці» за 1929 рік зазначено, що Опанас Андрієвський викладав курс «Спадкове українське право» (чотири години на тиждень). Протягом 1935 — 1937 років Опанас Андрієвський був деканом правничого факультету УВУ у Празі.

О. Андрієвський

Володимир Старосольський (1878 — 1942) — адвокат, громадський і політичний діяч, соціолог. Учень Станіслава Дністрянського. У 1913 році — співзасновник і голова Товариства «Січові стрільці» у Львові, постійний представник Бойової Управи при Легіоні Українських Січових Стрільців. Член Українського генерального військового комітету, організатор Листопадового повстання у Львові. У 1919 році — заступник міністра закордонних справ Української Народної Республіки. На еміграції у Відні й Празі викладав в Українському вільному університеті. У «Програмі викладів Українського вільного університету в Празі» за 1921 рік зазначено, що на факультеті права і суспільних наук курс державного права (три години на тиждень) читав професор, доктор права Володимир Старосольський. У 1941 році визначний адвокат був репресований радянською владою, помер в ув'язненні.

В. Старосольський

Дмитро Коропатницький (1879 — 1940) — адвокат, правознавець. Уродженець Буковини. Закінчив правничий факультет Чернівецького університету. У 1908 році одержав ступінь доктора права. Працював судовим урядником, а з 1909 року — у секретаріаті Найвищого адміністративного суду у Відні. Під час Першої світової війни — надпоручник-аудитор військового міністерства Австро-Угорщини. У жовтні 1918 року на запрошення гетьманського уряду приїхав до Києва для роботи над організацією військового судочинства в Українській Державі, отримав посаду заступника голови законодавчої управи військового юридичного управління Міністерства юстиції; займався цією проблематикою і з приходом до влади Директорії УНР. Згодом на прохання міністра освіти І. Огієнка призначений професором адміністративного права Українського університету в Кам'янці-Подільському. Після повернення до Відня Д. Коропатницький був правничим дорадником військової санітарної місії

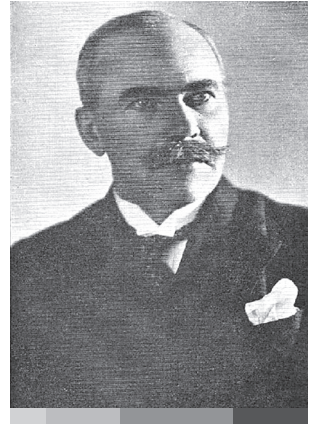
УНР. У 1921 році викладав кримінальне право і самоврядування в Українському вільному університеті. З 1923 року вів власну адвокатську канцелярію. Автор праць із військового права та коментарів до окремих законів.

Андрій Яковлів (1872 — 1955) — адвокат, громадський і політичний діяч, дипломат, учений. Здобув освіту в духовній семінарії та на юридичному факультеті Юр'ївського університету (сучасний Тартуський університет, Естонія). У 1904 — 1917 роках працював юрисконсультантом Київської міської управи та казенної палати, помічником адвоката. З 1913 року — адвокат округу Київської судової палати. У 1917 році — один із засновників Українського правничого товариства. Член Української Центральної Ради та Комітету Української Центральної Ради від Української партії соціалістів-федералістів. У березні-квітні 1918 року очолював канцелярію Центральної Ради. 15 квітня 1918 року виїхав до Відня як голова дипломатичної місії в Австро-Угорщині. За доби Української Держави П. Скоропадського очолював департамент міністерства зовнішніх справ. У 1919 році — голова надзвичайної дипломатичної місії УНР у Бельгії та Нідерландах. З 1923 року перебував на еміграції у Чехословаччині. Викладав в українських вищих освітніх закладах. У 1929 році на посаді надзвичайного професора викладав на факультеті права і суспільних наук навчальні курси: «Цивільний процес» (дві годи-

ни на тиждень), «Історія українського процесу» (одна година на тиждень) та вів семінар з цивільного процесу (дві години на тиждень).

У 1930-му та 1944 роках Андрій Яковлів — ректор Українського вільного університету у Празі, професор Української господарської академії у Подєбрадах, у 1939 році — в. о. директора Українського наукового інституту у Варшаві. Один із засновників і голова Музею визвольної боротьби України. Відіграв важливу роль у діяльності Державного центру Української Народної Республіки в екзилі. Займав деякий час посаду міністра юстиції, а з 1944 по 1945 рік виконував обов'язки голови правління УНР у вигнанні. У 1945 році виїхав до Західної Німеччини, згодом — до Бельгії. З 1953 року жив у США.

У 1945 році зі вступом до Праги радянської армії більша частина викладацького та студентського складу Українського вільного університету була змушена переїхати до Західної Німеччини — до Мюнхена. Тут університет функціонує до сьогодні, ставлячи собі за мету слугувати інтелектуальним мостом між Україною та державами Європейського Союзу.

А. Яковлів